

B.A.HASANOV, A.A.HASHIMOV,
A.B.MUHAMETOV, A.A.ABDUVOHIDOV

BUXGALTERIYA HISOBI

B.A.XASANOV, A.A.XASHIMOV,
A.B.MUXAMETOV, A.A.ABDUVOHIDOV

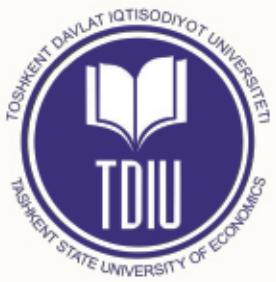
BUXGALTERIYA HISOBI

“IQTISODIYOT DUNYOSI”
Toshkent – 2021

*Makroiqtisodiy barqarorlikni yanada mustahkamlash
va iqtisodiy o'sishning yuqori sur'atlarini saqlab
qolish, jumladan, milliy valyuta va ichki bozordagi narx
darajasining barqaror bo'lishini ta'minlash
— eng muhim ustuvor vazifamizdir.*

**Shavkat MIRZIYOYEV,
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti**

*Jonajon O'zbekistonimiz mustaqilligining
30 yilligiga va
Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining
90 yilligiga bag'ishlanadi*

UO'K: 667
KBK: 65.052

Mas'ul muharrir: *i.f.d., professor M.P Eshov*

Taqrizchilar: *i.f.d., prof. I.N. Qo'ziyev*
i.f.d., prof. A.I. Alikulov
i.fff.d. (PhD), dots. S.A. Djumanov

Buxgalteriya hisobi: Darslik / B.A.Xasanov, A.A.Xashimov, A.B.Muxametov, A.A.Abduvohidov; - T: "Iqtisodiyot dunyosi", 2021. 992 b.

Mualliflar buxgalteriya hisobini uyg'unlashtirish va xalqaro standartlashtirishning zarurligi va shart-sharoitlari, O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobini isloh qilishning zarurligi va maqsadlari, asosiy tamoyillarini, uning bozor iqtisodiyoti sharoitidagi rolini batafsil bayon etgan va tahlil qilganlar.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida buxgalteriya hisobi fanining predmeti va usullari, pul mablag'lari va hisob-kitoblar, asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar, investitsiyalar, materiallar, mehnat va unga haq to'lash, xarajatlar, mahsulot, tovar (ish, xizmat)lar va ularni sotish, kapital, fondlar va moliyaviy natijalar, soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar hisobi, moliyaviy hisobot, boshqaruv hisobini tashkil etish, byudjetlashtirish va xarajatlarni nazorat qilish yetarli darajada bayon etilgan. Darslikdagi barcha materiallar yangi huquqiy-me'yoriy hujjatlar, jumladan, buxgalteriya hisobining milliy va xalqaro standartlari asosida yoritilgan.

Darslik 5230100 – "Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)" va 5230200 – "Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)" bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalari, magistrantlar va o'qituvchilar uchun mo'ljallangan. Shuningdek, kitob amaliyotdagi buxgalter-iqtisodchilar, tadbirkorlar va korxona rahbarlari uchun ham foydali bo'ladi deb o'ylaymiz.

O'zbekiston Respublikasi Oly va o'rta maxsus ta'llim vazirligiga 2020 yil 14 avgustdagti - 418 sonli buyrug'tga asosan Oly o'quv yurtlari ilmty-uslubiy birlashmalar faoliyatini muvoqqatlashtiruvchi Kengash tomonidan "Iqtisodiyot" ta'llim yo'nalshti talabalari uchun darslik sifatida tavstyva qiltingan

UO'K: 667
KBK: 65.052

ISBN: 978-9943-6949-3-4

© B.A.Xasanov, A.A.Xashimov,
A.B.Muxametov, A.A.Abduvohidov, 2021
© "IQTISODIYOT DUNYOSI", 2021

MUNDARIJA

KIRISH 11

1 BOB. BUXGALTERIYA HISOBI FANINING PREDMETI VA USULLARI

1.1.	Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	14
1.2.	Buxgalteriya hisobini uyg'unlashtirish va xalqaro standartlashtirishning zaruriyati va shart-sharoitlari.....	15
1.3.	O'zbekiston Respublikasida buxgalteriya hisobini isloh qilishning zarurligi va maqsadlari.....	18
1.4.	Xo'jalik hisobi tushunchasi, funktsiyalari va unga qo'yilgan talablar	21
1.5.	Buxgalteriya hisobining umumqabul qilingan tamoyillari. Hisob siyosati va buxgalterlarning xalqaro kasb etikasi	33
1.6.	Buxgalteriya hisobining tarkibiy qismlari va ular o'rtasidagi tafovutlar.....	41
1.7.	Buxgalteriya hisobining predmeti va vazifalari	42
1.8.	Xo'jalik mablag'lari va ularning tashkil topish manbalari tasnifi	44
1.9.	Xo'jalik jarayonlari	50
1.10.	Buxgalteriya hisobining usullari	52
1.11.	Buxgalteriya balansi va uning tafsifi	55
1.12.	Buxgalteriya hisobi fanining predmeti va usullari bo'yicha amaliy mashg'ulot	67
	Nazorat savollari	81

2 BOB. PUL MABLAG'LARI HISOBI

2.1.	Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	83
2.2.	Pul mablag'lari va hisob-kitoblarning mazmuni hamda ularni hisobga olishning vazifalari	84
2.3.	Kassa operatsiyalarini hisobga olish	91
2.4.	Hisob-kitob hisobvarag'i bo'yicha operatsiyalarini hisobga olish	105
2.5.	Valyuta hisobvarag'i bo'yicha amalga oshirilgan operatsiyalarini hisobga olish.....	123
2.6.	Bankdagi maxsus hisobraqamlardagi pul mablag'larining hisobi	132
2.7.	Pul mablag'larni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari.....	144
2.8.	Pul mablag'larini hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	146
	Nazorat savollari	153

3 BOB. HISOB-KITOBLAR VA MAJBURIYATLAR HISABI

3.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	155
3.2. Xo'jaliklararo hisob-kitoblar hisobi	156
3.3. Xaridorlar va buyurtmachilar bilan hisob-kitoblar hisobi	160
3.4. Mol yetkazib beruvchilar va pudratchilar bilan hisob-kitoblar hisobi	164
3.5. Kredit va zayomlar bilan hisob-kitoblar hisobi.....	170
3.6. Ta'sischilar bilan hisob-kitoblar hisobi.....	178
3.7. Turli debitor va kreditorlar bilan hisob-kitoblar hisobi	181
3.8. Dargumon qarzlar bo'yicha rezervlar hisobi.....	191
3.9. O'zaro da'vo va majburiyatlarni hisobga olish yo'li bilan majburiyatlarni bekor qilish bo'yicha hisob-kitoblari hisobi	193
3.10. Shaxsning o'zgarishi (majburiyatdan boshqa shaxs foydasiga voz kechish) sharoitida majburiyatlar bo'yicha hisob-kitoblar hisobi	195
3.11. Hisob-kitoblar va majburiyatlarni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	197
3.12. Hisob-kitoblar va majburiyatlarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	202
Nazorat savollari	206

4 BOB. ASOSIY VOSITALAR VA NOMODDIY AKTIVLAR HISABI

4.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	208
4.2. Asosiy vositalar hisobini tashkil qilishning vazifalari	209
4.3. Asosiy vositalarning turkumlanishi va baholash tartibi	211
4.4. Asosiy vositalar harakatini hisobga olish	217
4.5. Asosiy vositalarni ijara olish hisobi	220
4.6. Amortizatsiyani hisoblash usullari va ularni hisobga olish	238
4.7. Asosiy vositalarni ta'mirlashi hisobi	253
4.8. Nomoddiy aktivlar tushunchasi, ularning turkumlanishi va hisobga olish vazifalari	255
4.9. Nomoddiy aktivlarning harakatlarini hujjatlashtirish va ularni baholash	260
4.10. Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar hisobining soliqga oid jihatlari	273
4.11. Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	279
Nazorat savollari	286

5 BOB. INVESTITSIYALAR HISOBI

5.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	288
5.2. Investitsiyalarning mazmuni va ularni hisobga olish vazifalari	289
5.3. Investitsiyalarning turkumlanishi va baholanishi	290
5.4. Investitsiyalar hisobini tashkil qilish	292
5.5. Aktsiya va obligatsiyalarni sotib olish, ularning bozor va nominal qiymatini hisobga olish tartibi	302
5.6. Obligatsiyalar qiymati, qiymat bo'yicha chegirmalar, to'lanadigan qo'shimcha haq va ularning amortizatsiyasi	309
5.7. Investitsiyalar bo'yicha moliyaviy natijalarni hisobga olish tartibi	313
5.8. Moliyaviy investitsiyalarni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	314
5.9. Moliyaviy investitsiyalarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	316
Nazorat savollari	319

6 BOB. MATERIALLAR HISOBI

6.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	321
6.2. Materiallarni turkumlash, baholash va ularni hisobga olishning vazifalari	321
6.3. Materiallar harakatini rasmiylashtirish va ularning sintetik hisobini tashkil etish	330
6.4. Tovar-moddiy qiymatliklarni inventarizatsiya qilish va natijalarini rasmiylashtirish tartibi	342
6.5. Materiallarni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	354
6.6. Materiallarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	357
Nazorat savollari	363

7 BOB. MEHNAT VA UNGA HAQ TO'LASH HISOBI. XODIMLAR BILAN BOSHQA OPERATSIYALAR BO'YICHA HISOB-KITOBLAR HISOBI

7.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	365
7.2. Mehnat va ish haqi bo'yicha hisob-kitoblarning mazmuni va ularni hisobga olishning vazifalari	366
7.3. Ishga qabul qilishda hujjatlarni rasmiylashtirish	371
7.4. Mehnatga haq to'lash bo'yicha xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobi	375
7.5. Ijtimoiy sug'urta va ijtimoiy ta'minot bo'yicha hisob-kitoblar hisobi	395

7.6.	Hisobdor shaxslar bilan hisob-kitoblar hisobi	403
7.7.	Boshqa operatsiyalar bo'yicha xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobi.....	425
7.8.	Xodimlarga mehnat va ish haqi to'lash va boshqa operatsiyalar bo'yicha hisob-kitoblar hisobini yuritishning soliqqa oid jihatlari	428
7.9.	Mehnatga haq to'lash va boshqa operatsiyalar bo'yicha xodimlar bilan hisob-kitoblar yuritishni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	431
	Nazorat savollari	434

8 BOB. XARAJATLAR HISOBI

8.1.	Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar.....	436
8.2.	Xarajatlar haqida tushuncha va ularning turli xil belgilariiga qarab turkumlanishi	437
8.3.	Mahsulot tannarxini kalkulyatsiyalash tushunchasi va obyektlari	452
8.4.	Alohidida turdag'i mahsulotlar tannarxini hisoblash usullari.....	454
8.5.	Kompleks ishlab chiqarishlarda mahsulot tannarxini hisoblash xususiyatlari	456
8.6.	Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiyalash usullari.....	460
8.7.	Ishlab chiqarish xarajatlari.....	468
8.8.	Kelgusi davr xarajatlari hisobi.....	488
8.9.	Davr xarajatlari hisobi	492
8.10.	"Xarajatlar – ishlab chiqarish – foyda" tahlili	500
8.11.	Xarajatlarni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	512
8.12.	Xarajatlarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	514
	Nazorat savollari	526

9 BOB. MAHSULOT (TOVAR, ISH, XIZMAT)LAR VA ULARNI SOTISH HISOBI

9.1.	Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar.....	528
9.2.	Mahsulot (tovar, ish, xizmat)lar hisobi tushunchasi va vazifalari.....	528
9.3.	Mahsulot (tovar)larni omborda hisobga olish.....	529
9.4.	Mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni baholash	531
9.5.	Mahsulot ishlab chiqarish hisobi	533
9.6.	Mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni sotish hisobi	537
9.7.	Mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	547

9.8. Mahsulot (tovar, ish, xizmat)larni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	550
Nazorat savollari.....	553

10 BOB. KAPITAL, FONDLAR VA MOLIYAVIY NATIJALAR HISOBI

10.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	555
10.2. Xususiy kapitalning shakllanishi va ularning hisobini tashkil qilish	556
10.3. Aktsiyalarning turlari, ularga qisqacha tavsif va ularni hisobga olish	560
10.4. Qo'shilgan kapitalni hisobga olish.....	565
10.5. Rezerv kapitalini hisobga olish	567
10.6. Maqsadli tushumlar, subsidiya va grantlar hisobini yuritish.....	570
10.7. Moliyaviy natijalar ko'rsatkichlarining mohiyati va ahamiyati	576
10.8. Moliyaviy natijalarning shakllanishi va ularni hisobga olish	580
10.9. Kapital, fondlar va moliyaviy natijalarlarni hisobga olishning soliqqa oid jihatlari	605
10.10. Kapital, fondlar va moliyaviy natijalarni hisobga olish bo'yicha amaliy mashg'ulot	608
Nazorat savollari.....	612

11 BOB. SOLIQLAR VA BOSHQA MAJBURIY TO'LOVLAR HISOBI

11.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	615
11.2. Soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar tasnifi, turlari hamda hisobga olish vazifalari.....	615
11.3. Soliq va majburiy to'lovlarini hisobga olish.....	619
11.4. Doimiy va vaqtinchalik farqlarning hisobi	632
11.5. Mol-mulk va resurs soliqlar hisobi	637
11.6. Soliqlar va boshqa majburiy to'lovlar borasida byudjet bilan hisob-kitoblar bo'yicha amaliy mashg'ulot	648
Nazorat savollari	650

12 BOB. MOLIYAVIY HISOBOT

12.1. Asosiy me'yoriy-huquqiy hujjatlar	652
12.2. Moliyaviy hisobotning mazmuni va tarkibi	653
12.3. Moliyaviy hisobot tuzish va uni tashkil etish	656
12.4. Buxgalteriya balansi tuzilishi va uning tarkibi.....	664
12.5. Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobot	677

12.6. Pul oqimi to'g'risidagi hisobotni tuzish va uni to'ldirish.....	683
12.7. Xususiy kapital to'g'risidagi hisobotni tuzish	693
12.8. Tushuntirish xatlari va ilovalar	696
12.9. Moliyaviy hisobotlar bo'yicha amaliy mashg'ulot	697
Nazorat savollari	714

13 BOB. BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL ETISH

13.1. "Boshqaruv hisobi" fanining predmeti va usullari, uning nazariy asoslari	716
13.2. Boshqaruv hisobini tashkil etishning avtonom va integratsiyalashgan tizimlari	725
13.3. Xarajatlarni turkumlash va hisobga olish	730
13.4. Mahsulot (ish, xizmat)lar tannarxini kalkulyatsiya qilish usullari va zamonaviy tizimlari	747
13.5. Boshqaruv qarorlarini qabul qilish.....	779
13.6. Boshqaruv hisobini tashkil etish bo'yicha amaliy mashg'ulot .	814
Nazorat savollari	817

14 BOB. BYUDJEDLASHTIRISH VA XARAJATLARNI NAZORAT QILISH

14.1. Byudjetlashtirish va uning korxona faoliyatini rejalashtirishdagi o'mni	819
14.2. Transfert bahoni shakllantirish	839
14.3. Korxonaning segmentlar hisoboti.....	847
14.4. O'zbekiston Respublikasida boshqaruv hisobini tashkil etishni rivojlantirish yo'nalishlari	854
14.5. Byudjetlashtirish va xarajatlarni nazorat qilish bo'yicha amaliy mashg'ulot	859
Mustaqil o'rganish uchun savollar.....	862
TEST SAVOLLARI	864

GLOSSARIY	915
------------------------	------------

XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLR MOLIYAVIY-XO'JALIK FAOLIYATINING BUXGALTERIYA HISABI HISOB VARAQLARI REJASI	971
--	------------

ADABIYOTLAR RO'YXATI.....	984
----------------------------------	------------

ILMIY QO'LLANMA MUALLIFLARI HAQIDA.....	988
--	------------

Hasanov Bahodir Akramovich

Hasanov Bahodir Akramovich 1960-yil 25-oktyabrdan Samarqand viloyati Xatirchi tumanida ziyoli oilasida tavallud topgan.

1968 — 1978-yillarda umumiy o'rta maktabni oltin medal bilan tamomlagan. 1978 — 1979-yillarda Xatirchi tuman kasb-hunar bilim yurtini imtiyozli diplom bilan tugallagan. 1979 — 1983-yillarda Toshkent xalq xo'jalik institutini "Buxgalter-iqtisodchi" ixtisosligi bo'yicha

imtiyozli diplom bilan muvaffaqiyatlari tamomlab, ilmiy pedagogik faoliyatini davom ettirgan.

1984 — 1985-yillarda armiya safida xizmat qilgan. 1985 — 1988-yillarda institutda pedagogik faoliyatini davom ettirgan.

1988 — 1991-yillarda M. V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universitetining kunduzgi maqsadli aspiranturasida o'qib, nomzodlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatlari himoya qilgan.

B. Hasanov 1991 — 2005-yillarda Toshkent moliya institutida assistentlikdan kafedra mudiri darajasigacha o'sib yetishgan. 2005 — 2006-yillarda mazkur institutning Hisob-iqtisod fakulteti dekani lavozimida faoliyat yuritgan. U 2004-yilda doktorlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatlari himoya qilgan.

2006 — 2010-yillarda Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi mudiri hamda "Menejment" fakulteti ilmiy-nazariy seminar raisi sifatida yosh olimlar yetishtirishga o'z hissasini qo'shgan.

2010-yilda Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining Audit kafedrasi mudirligiga ishga taklif etilgan. 2016-yil iyunidan Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Iqtisodiy tahlil va audit kafedrasi professori lavozimida faoliyat yuritib kelmoqda.

Bahodir Hasanov 197 dan ortiq o'quv, o'quv-uslubiy va ilmiy-tadqiqot ishlaringning muallifi hisoblanadi. Shulardan 4 tasi darslik, 4 tasi monografiya, 9 tasi o'quv qo'llanma va boshqalardir. U AQSH, Buyuk Britaniya, Yaponiya, Malayziya, Chexiya, Xitoy, Rossiya, Janubiy Koreya, Qirg'izistonda o'z malakasini oshirgan.

B. Hasanovning rahbarligida 14 nafar nomzodlik va doktorlik dissertatsiyalarini muvaffaqiyatlari himoya qilingan. U Toshkent moliya institutining "Xizmat ko'rsatgan dotsent" va "Faxriy professor" faxriy unvonlariga sazovor bo'lgan. U Turon fanlar akademiyasi a'zosi qilib saylangan.

Bahodir Hasanov O'zbekiston Respublikasi Oliy Attestatsiya Komissiyasining Iqtisodiyot bo'yicha ekspert kengashi a'zosi sifatida malakali mutaxassislar tayyorlashga o'z hissasini qo'shgan.

Hozirgi paytda u TDIU huzurida tashkil etilgan doktorlik dissertatsiyalarini himoyasi bo'yicha ixtisoslashtirilgan Ilmiy kengash, shuningdek, 2 ta xalqaro va 3 ta respublikadagi nashr etilayotgan elektron va bosma jurnallar tahririysi va ekspertlar kengashi a'zosidir.

Hoshimov Akrom Abdiyevich

Hoshimov Akrom Abdiyevich 1967-yil 10-aprelda Samarqand viloyati Payariq tumanida tug'ilgan.

1974 — 1984-yillarda tumandagi I. S. Turgenev nomidagi 45-o'rta umumta'lim məktəbida o'qigan. 1985 — 1987-yillarda harbiy xizmatni o'tab, 1988 — 1989-yillarda Payariq tumanidagi jamoa xo'jaligidagi ishlagan.

1989-yilda Toshkent xalq xo'jaligi institutiga o'qishga qabul qilingan. 1995-yilda Toshkent moliya institutini Buxgalteriya hisobi, taftish va nazorat mutaxassisligi bo'yicha tamomlagan.

1995 — 1999-yillarda "O'zdehqonchilikqurilish" birlashmasida ish yurituvchi buxgalter, Bosh buxgalter yordamchisi, Bosh buxgalter, Buxgalteriya hisobi, hisoboti va soliqlar Bosh boshqarmasi boshlig'i lavozimlarida faoliyat yuritgan.

Akrom Hoshimov 1999 — 2009-yillarda "Qishloq hayoti" gazetasi tahririyatida Bosh hisobchi, tahririyat bosh muharririning iqtisodiy masalalar bo'yicha o'rindbosari vazifasida faoliyat yuritgan. 2001 — 2009-yillarda o'rindoshlik asosida Toshkent moliya institutining Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasi assistenti, katta o'qituvchi va dotsent lavozimlarida faoliyat yuritgan. 2009 — 2018-yillarda Toshkent to'qimachilik va yengil sanoati institutining Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasi professori lavozimida ishlagan.

U 2002-yilda iqtisodiyot fanlari nomzodi ilmiy darajasini olgan, 2007-yilda doktorlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatli himoya qilgan.

A. Hoshimov 2009-yil fevraldan boshlab "Xalq so'zi" va "Narodnoye slovo" gazetalari tahririyati Bosh hisobchisi, Bosh muharrirning Iqtisod va marketing masalalari bo'yicha o'rindbosari lavozimlarida faoliyat yuritib kelmoqda.

A. Hoshimov Toshkent davlat iqtisodiyot universitetining Faxriy professori hisoblanadi.

O'tgan yillar davomida uning muallifligida 2 ta monografiya, 3 ta o'quv-qo'llanma hamda 2 ta darslik chop etilgan. Shuningdek, u AQSH, Rossiya, Yaponiya, Malayziya, Chexiya, Xitoy, Germaniya, Fransiya kabi qator davlatlarda bo'lib, o'z mutaxassisligi bo'yicha tajriba va malakasini oshirgan. Uning ilmiy rahbarligida 2 nafar iqtisodiyot fanlari nomzodi, 1 nafar iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), 1 nafar iqtisodiyot fanlari doktori (DSc) yetishib chiqqan.

U 2007-yilda "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi a'lchisi", shuningdek, "O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining 15 yilligi" va "O'zbekiston Respublikasi mustaqilligining 25 yilligi" ko'krak nishonlari bilan taqdirlangan. 2010 — 2015-yillar davomida xalq deputatlari Toshkent shahar Kengashi deputati sifatida faoliyat ko'rsatgan.

A. Hoshimov bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi qoshidagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.20/13.05.2020.I.23.01 raqamli Ilmiy kengash qoshidagi Ilmiy seminar hamda TDIU huzuridagi iqtisodiyot fanlari doktori (DSc) ilmiy darajasini beruvchi DSc.03/30.12.2020.1.16.02 raqamli Ilmiy kengash va uning huzuridagi Ilmiy seminar a'zosasi.

Shuningdek, "Xalq so'zi" va "Narodnoye slovo" gazetalari tahririyati, "Kasbiy fanlar metodikasi", "Agroilm" hamda "Logistika va Iqtisodiyot" jurnallari tahrir hay'ati va ekspertlar kengashi a'zosidir.

Muxametov Abubakr Boboevich

Muxametov Abubakr Boboevich 1957 yil 20 yanvarda Qozoqiston Respublikasi Chimkent viloyati Paxtaaral tumanida dehqon oilasida tug'ilgan.

1964-1974 yillarda o'ita maktabni tamomlagan.

1974-1978 yillarda Tojikiston davlat universitetini "Sanoatda buxgalteriya hisobi" ixtisosligi bo'yicha muvaffaqiyatli tamomlagan.

1978-1982 yillarda TDU Buxgalteriya hisobi va xo'jalik faoliyati tahlili kafedrasida ilmiy pedagogik faoliyatini davom ettirgan.

1982-1985 yillarda Moskva moliya institutining kunduzgi maqsadli aspiranturasida o'qib, nomzodlik dissertatsiyasini muvaffaqiyatli himoya qilgan.

A.Muxametov 1985-1994 yillarda Tojikiston davlat universiteti Buxgalteriya hisobi" kafedrasida assistentlikdan dotsentlik darajasigacha o'sib etishgan.

1994 yilda Guliston davlat universiteti Iqtisodiyot nazariyasi va siyosatshunoslik kafedrasida dotsentlik lavozimida faoliyat yuritgan.

1995-2003 yilgacha GulDU Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasi mudiri lavozimida ishlagan.

2003-2009 yillarda GulDU Iqtisodiyot kafedrasi dotsenti bo'lgan.

2009-2011 yillarda GulDU Iqtisodiyot kafedrasi mudiri lavozimida faoliyat yuritgan.

2011-2019 yillarda "PKF MAK ALYANS" auditorlik kompaniyasida auditor sifatida xizmat qilgan.

2019 yil sentyabridan GulDU Iqtisodiyot kafedrasi dotsenti lavozimida faoliyat yuritib kelmoqda.

Abubakr Muxametov 80 ortiq o'quv, o'quv-uslubiy va ilmiy-tadqiqot ishlarining muallifi hisoblanadi. Shulardan 3 tasi darslik, 2 tasi o'quv qo'llanma va boshqalardir.

U Rossiya, Qozoqistonda o'z malakasini oshirgan.

Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich

Abduvoxidov Akmal Abdulazizovich 1975 yil 9 fevralda Jizzax viloyati Yangiobod tumani Balandchaqir qishlog'ida ishchi oиласида tavallud topган.

1982-1992 yillarda o'rta maktabni imtiyozli tamomlagan.

1993-1998 yillarda Guliston davlat universitetini "Iqtisodchi" ixtisosligi bo'yicha tamomlab, o'z ilmiy-pedagogik faoliyatini "Iqtisodiyot nazariyasi kafedrasida assistent o'qituvchi sifatida boshlagan.

A. Abduvoxidov 1998-2012 yillar mobaynida Guliston davlat universiteti Umumiy iqtisodiyot kafedrasida pedagogik faoliyat bilan shug'ullangan.

2012-2016 yillar oralig'ida Guliston Iqtisodiyot kollejida direktorlik lavozimida faoliyat yuritgan.

2016-2017 yillarda Jizzax viloyati Yangiobod tumani Yangiobod qishloq xo'jaligi kollejida o'qituvchi sifatida mehnat faoliyatini davom ettirgan. 2017-2020 yillarda Guliston davlat universiteti Iqtisodiyot kafedrası katta o'qituvchisi sifatida ishlab kelgan.

2021 yildan buyon hozirga qadar Guliston davlat universiteti Iqtisodiyot kafedrası mudiri lavozimida ishlab kelmoqda.

Akmal Abduvoxidov ilmiy-pedagogik faoliyati davomida 100dan ortiq o'quv, o'quv-uslubiy va ilmiy-tadqiqot ishlariiga mualliflik qilgan. Shulardan 1 tasi darslik, 5 tasi monografiya, 3 tasi o'quv qo'llanma va boshqalardir.

**B.A.XASANOV, A.A.XASHIMOV,
A.B.MUXAMETOV, A.A.ABDUVOHIDOV**

BUXGALTERIYA HISOBI

Darslik

"IQTISODIYOT DUNYOSI" – 2021.

Muharrir: Qarshiyeva Sh.D.

Musahhih: Kamilova S.M.

Litsenziya AI №319 26.01.2018-y. Terishga berildi 06.01.2021.
Bosishga ruxsat etildi 05.02.2021. Qog'oz bichimi 70x100 1/16.

Times garniturasi. Ofset bosma. Ofset qog'oz.
Shartli bosma tabog'i 80,6. Hisob nashr varag'i 62.
Adadi 500 nusxa. №1-sonli buyurtma.

PRINTUZ MCHJ bosmahonasida chop etildi.
Buyurtma №336
Manzil: Toshkent sh. Mirobod tumani Mirobod ko'chasi 41/2 uy.
Tel.: +99878 150 36 36

BUXGALTERIYA HISOBI

ISBN: 978-0943-6949-3-4

9 780943 694934

